

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrta leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrta leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr., za četrta leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrti-stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

—?— **Iz Dunaja** 19. jun.

(Izv. dopis.)

Denes se imamo do prijateljskega časopisa „Politik“ z nekoliko besedami obrniti. Ona je v nekem uvodnem članku „centralistične Concessionen“ zaznamovala politično tendencioznost v imenovanju ministra za Galicijo in je omenjala enacih privabljaev, kateri se bodo Poljakom samo za to tja metali, da se Poljaki pripravni store za politiko, katera je škodljiva in zavržljiva. Po tem se je v tem članku obsojalo zadržanje poljskih državnih poslancev, ter se jim očitalo pomanjkanje doslednosti. — Do tu se moremo s „Politiko“ skladati, in mi menimo, da smo dobro podučeni, ako trdimo: neprošen ministerski dar nahaja v sami deželi, ki je tu direktno interesirana, nezaupanje, ter se sploh smatra kot centralističen manever zdajnje vlade. Kar se tiče postopanja starih parlamentarcev iz Galicije, valjda občna sodba ne bode izpala na njihovo korist.

Zdaj pa prihaja principijelni razloček med nami in „Politiko“. Ona pravi: „Ker Poljaki niso tako ravnali kot Čehi, ki so se strogo in dosledno držali neudeležena državnega zbora; ker so enkrat državni zbor zapustili, potem pa zopet parlamentarnega obravnavanja udeležili se, ker so svoje posebne želje formulirali, in potem ko so bile te zavržene, vendar še s centralisti pogajali se in poslovali: zato se tudi zdaj ne more računati na njihovo solidarnost z drugimi federalisti in posebno s politiko Čehov.“

Mi smo pa tega mnenja, da take izjave v tem času vzajemni stvari več škodujejo, nego koristijo in sicer za to, ker so nas v

tako položje spravili proti naši volji, da je samo z jasnim odkritim složnim delovanjem vseh proti-centralističnih faktorjev preobračaj obstoječega sistema doseči. A kako je to mogoče, ako se od vseh strani kot glavno ne poudarja premenjena situacija, s tem zapovedana solidarnost in disciplina, in pa to, da se lastna volja podvrže sodbi večine enakopravičenih in enakointeresovanih.

Za to menimo, da kakor zdaj stvari stoje, spoznal je vsak svoj interes. — Mi nemamo uzroka dvomiti, da hočejo vsi proti-centralistični faktorji iskati svoj blagor v vzajemni zvezi.

A naj se ne pozabi! mi govorimo in imamo pred očmi samo prvi korak, kot temeljni steber za daljše korake (pro rata potreb posameznih), t. j. solidarnost pri volitvah, da je toliko kolikor je le mogoče bojevalcev za federalistično politiko voljenih.

Nikoli nam nij v glavo palo, in mi mislimo, da nobenemu mislečemu možu našega političnega pravca, da bi prejudikat za bodočnost stavljal ... po svoji volji. — Vsaka v Avstriji naravno se razvija individualnost, morala bi kasneje sama sebi prepuščena o sebi in o svojih potrebah sklepati; a zdaj mora splošna skrb le na to iti, da se naredi solidarnost vseh faktorjev, ki so proti centralizaciji (naj bodo proti njej iz katerega koli uzroka). — Naslanjajoča se na zdaj popolnem nedoločujoč faktum, da so Čehi v času, ko so deželni zbori imeli pravico v državni zbor voliti, držali se političnega neudeleževanja, drugi nasprotniki centralizma so se pa razprav drž. zbora udeležili: jemlje „Pol.“ sebi in svoji stranki

pravo tudi za zdaj, ob popolnem premenjenih razmerah, odločiti, kaj ima velika večina enakomiselnih storiti! —

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. junija.

Na **Dalmatinskem** se vendar enkrat začne gibanje narodna stranka za volitve v državni zbor ter se ustavljati Lapen-ovcem in Danilovim privržencem. Lastnik „Narodnega lista“ dr. Klaič, ki je tudi deželni odbornik, odpotoval je v Sebenik in Knin, da organizuje volilno gibanje; urednik „Nar. lista“ Pavlinovič pa je sklical shod rodoljubov v isti namen. Danilo in Ljubiša pa se opirata na Lahone in vladno pomoč. Volilni boj bode hud; narodna stranka mora vse sile napeti, ako hoče zmagati.

Na **Gališkem** se okrajni volilni odbori prav počasno postavljajo. Od štiridesetih okrajev, v katerih je centralni odbor sklenil pododbore organizovati, jih je samo sedem postavilo okrajne odbore. Mnogi okrajni načelniki so se branili, vodstvo volilnega gibanja prevzeti. Tako piše „Dzien-
nik poljski.“

Ogerska regnikolarna deputacija je hrvatski poslala svoj odgovor na njene predloge. Iz poročil povzamemo, da se bode število hrvatskih poslancev v skupnem državnem zboru za pet pomnožilo. Hrvatski minister predloži vsak predlog bana Nj. Veličanstvu; le ako se pomišlja, more to v dopisu pridjati. Po računu vzajemnih aktiv se na Hrvatsko spadajoči del avtonomni deželni vladi izroči. Hrvatski deželni zbor se bode tri mesece po razpustu skliceval. Donesek za vzajemne stroške ostane nespremenjen, dokler nagodba obstoji. Pavšalna sistema se opusti in dobiva Hrvatska 45 procentov dohodkov za pokritje avtonomne uprave. Vse

Listek.

Nekoliko opazek o izdaji slovenskih narodnih pesni.

(Spisal prof. dr. Gr. Krek.)

(Dalje.)

Takisto se bodo na tenko zaznamovale tudi vse konjektore, ki vtegnejo biti potrebne vsled očitno netočnega zapisa kake pesni, da pride po tej popravi vsaj smisel v stavek. To je pa tudi edina sprememba, katero kritika dopušča, ker to nij nikakoršna sprememba pesni, ampak gola poprava nabiralčeve, od narodnega pevca ne zakrivljene zmote.

S tem pa uredba še nij dovršena; treba je tudi, da se pesni uvrste druga poleg druge takisto, da je v celem delu prava sistema t. j. da pridejo posamezne pesni po zadržaji ali snovih v predele, kar pregled olajša in vse pesni nekako v celotni organizem spravi. — Ako že pri primerjanji in cenitvi razlik

(varijantov) posel vredovanja nij lahek, je tu brez primere teži, kjer gre ne le na to vse rabljeno gradivo po snoveh točno razvrstiti, ampak tudi se opravičiti, zakaj n. pr. ta pesen nij uvrstjena med izvirne slovenske narodne, zakaj ne druga med mitologične, kakor nekateri zahtevajo, zakaj ne tretja med prvotno zgodovinske itd. Tu je treba strogega prisposabljenja; preiskava prestopi mejnike domačih narodnih pesni in tudi mejnike pesništva samega ter se ne ogleda le po narodnem pesništvu slovanskih in kolikor treba bližnjih narodov, ampak tudi po raznih oddelkih primerjavnega starinstva, posebno bajeslovja i. dr. Poglejmo tudi tu malo malo bliže, kako nam je v tem slučaju postopati, da ugajamo zahtevam kritike.

III.

Pokazati na eni strani, kaj je izključljiva lastnina slovenskega naroda, na drugi pa določiti, kaj ima z družimi v prvi vrsti s slovanskimi narodi vzajemno, oboje doseči je

le mogoče po vestnem primerjanju dotičnega gradiva. Izmed zbirek slovanskih narodnih pesni rabim v ta namen te-le: Rybnikovega, Kyrčevskega, Jakuški in Šejnovo zbirko velikoruskih, Metlinskega in Kuliševo maloruskih, Haupt-Smolarjevo sorbskih (-lužičkih), Erbenovo, Sušilovo in Kolárjevo čeških (z razrečjem moravskim in slovaškim), Vukovo, Petranovičevo, Milojevičevo, Jukičevo, Marjanovičevo in Kurelčevo srbsko-hrvaških ter Bezsonovo, Miladinovo in Verkovičevo bolgarskih narodnih pesni. Le poljskih zbirk mi do zdaj nij bilo mogoče tako primerjati; starejših mi nij nikakor več dobiti, novejša pa razen Rogerjeve (Pieśni ludu polskiego w górnym Szląsku) menda nobene nij. — Za naše čveterovrstne poskočne so mi ugajale zbirke štirskih in koroških nemških narodnih. Pod upljivom naših sosedov se jih je precej razširilo tacih kitic med nami, večkrat na kvar dobrega okusa. A jih je tudi obilo število čisto izvirnih slovenskih in se oglašajo v njih posebno živo vzlasti zdrav humor

druge zahteve hrvaškega elaborata so se odbile.

Vnanje države.

Ruski carjevič naslednik se je podal iz Emsa na Angleško obiskat ondotno kraljevo rodovino, s katero je po svoji soprogi v bližnem sorodu. Cesarica ruska je iz Italije došla 18 t. m. v Genf, od kodar potuje dalje v Ems, kjer se snide s carom Aleksandrom.

V srednji Aziji Rusi zmagavno napredujejo. Polkovnik Lomakin s svojim oddelkom se je združil 26. maja z glavno armado pod generalom Kaufmanom. Naslednji dan so vzeli Rusi mesto Hodžezli z naskokom, ter zapodili Kivane v beg. 1. junija so dobili Rusi po velikem boji s Kivani mesto Mongut v svojo oblast. General Kaufman je prestopil potem reko Amu Darja 35 vrst od Kive. Tako bodo Rusi v kratkem gospodje celega kanata, ter se tako maščevali za vse krivice, katere so storili Kivani ruskim podložnikom. Odstranili bodo poslednjega nasprotnika v srednji Aziji, ter razširili tako oblast svojo čez ves vshodni breg kaspiskega morja. Ker imajo Rusi tudi v Perziji merodajen upljiv, segala bode v prihodnje njihova oblast skoraj do bogate Indije. Angleški listi posebno „Morning Post“ so začeli vsled tega zopet pisati, da naj tudi Angleška anektira Afganistan in Beludžistan, dežele ob perzijskem zalivu. Toda to ne pojde tako z lahka, ker, ne glede na to, da so Afgani svobodoljubni, je v njihovi deželi tudi močna stranka, ki sovraži Angleže, ter hoče ohraniti prijateljstvo z Rusi. Na čelu tej stranki je sin kabulskega emira, Jakub Beg, ki namestuje svojega očeta v Heratu. Zato naj se „M. P.“ le nekoliko potolaži.

Na **Francoskem** še zmirom sovražno postopanje vlade proti republikanskemu poslancu Rancu obrača vso pozornost nase. Ranc je značajan, jako inteligenten republikanec in izvrsten govornik. Monarhisti se ga hočejo na vsak način iznebiti, zato mu hočejo obesiti pravdo na vrat, posebno ker upajo, da ogrde s tem tudi Thiersa in vso prejšnjo republikansko vlado. Narodna skupščina je vsled razcepljenja republikancev volila odsek, ki ima poročati o vladnem predlogu, da se Ranc dene v zatočni stan. Odsek ta, ki obstoji z večino, iz skrajnih monarhistov, je povabil v torek Ranca k zaslišanju, a poslednji, ki že dalj časa biva v Belgiji, nij prišel, nego je poslal odseku pismo, v katerem pravi: „Jaz uže dve leti ne bivam v Parizu. Vojna sodnija me je zaslišala le kot prič, a preganjala me nij nikoli. Narodna skupščina je priznala mojo volilno pravico, ker je potrdila mojo izvolitev za poslanca. Zato odrekam pravico, soditi o meni, skupščini, ki

se da rabiti kot orodje političnega maščevanja.“ Ta izjava bode monarhiste neprijetno iznenadila, ker ima v sebi uničevalno obsodbo sedanje narodne skupščine.

Republikanski listi sploh menijo, da je vlada z opravičanjem Rancu inavgurirala osobno preganjanje veljavnih republikancev. Tako piše veljavni list „Journal des Debats“. Očividno je, da mislijo gospodje na desnici, katerih k sreči nij veliko, a so zelo delavni, da je sedaj pravi trenotek prišel, da se začne preganjanje republikanec. Za 18. marecem je prišel na vrsto 4. september, in reči se sme, da se je v 18. marcu pogosto preganjalo 4. september. Prizadevalo se je, primerjati ju, kakor da bi bila med soboj v najtésnejši zvezi, in bi ne bilo med njima nobenega razločka razen onega, ki je med začetkom in nasledkom. Sedaj se delajo priprave za preiskovanje Thiersove vlade, a vladi si ne upa storiti to naravnost, nego hoče po ovinkih doseči svoj namen. Denes strmoglavljena, denes sojena in obsojena; to je, kakor je videti, osoda vseh vlad, ki si na Francoskem nasledujejo. Med nebom in zemljo živimo, in stranke ne vedo, kaj bi začele, česa bi se poprijele. Sedanjost se jim zmika izpod nog, prihodnost jih straši, ostaja jim le preteklost, razburjena preteklost strankarskih bojev. In vendar se bode treba, kadar se obsodi 18. marc, 4. september, kadar se opravi Thiers in se vse sovražnosti v skupščini in žurnalistiki nadivjajo, pečati sedanjostjo, ter kaj organizirati.“ Da so besede „J. d. Deb.“ posve opravčene, pričajo nesramni napadi na Thiersa v bonapartovskih listih, ki mu absurdno očitajo, da je komuniste podpiral.

Italijanski predsednik ministerstva Lanza se je podal v Turin, da predloži postavo zarad odprave samostanov kralju v potrjenje, in se posvetuje z njim zarad krize, katera utegne nastati, ker zbornica poslancev baje nij pri volji, predloge finančnega ministra akceptirati.

V **nemškem** državnem zboru so vendar enkrat poslanci dobro vkup trčili z Bismarkom, kakor že dolgo ne. V seji 18. junija je predlagal poslanec Windhorst načrt začasne tiskovne postave, ker Bismarkove zbor gotovo ne bode sprejel. Na to se vzdigne Bismark, ter pravi, da je razpravljanje tega predloga proti dogovorom med poslanci in vlado, ki je vzela vojaško postavo nazaj. Poslanec Lasker opomni na to, da je zbor primoran, razpravljati lastne predloge, ker mu vladni še sedaj v enajsti uri le po kapljici dohajajo, ter se čudi Bismarkovemu očitaniu, ker se v zboru po tolikih terjatvah vlade začne enkrat razpravljati tudi ljudske pravice. Pri teh besedah je bil ogenj v strehi. Ko Bismark sliši o

ljudskih pravicah govoriti, skoči po konci, ter remonstrira poslancem, da so ljudske pravice fraza starih časov, k ljudstvu spadata tudi cesar in on, in posebnih pravic ljudstva, pri katerih bi ne bila udeležena tudi cesar in on, on ne pozna. Žurnalistika nij svetla, nego stvar je le nekaka kupčija. Vsled teh ekspektoracij državnega kancelarja je nastal med poslanci velik hrup. Duncker, Windhorst in Lasker so pobijali Bismarkovo teorijo, ter osvetlili njegovo svobodoljubnost. Vse je bilo razburjeno. Bismark je škarjami ropotal, kakor ima navado, predsednik je zvonil, kadar je hrup pri Bismarkovih govorih prevelik bil. Naposled se je sklenilo, da se predlog Windhorstov razpravlja.

Dopisi.

Iz Celovca, 17. junija [Izv. dop.] Bralcem nam ljubega „Slov. Naroda“ bode znano, da je glavno mesto Koroške dobilo namestu ostarele, že nekoliko poškodovane, novo, prav umetno stavbo cesarice Marije Terezije, katera se je že meseca prosinca v eni vrsti z znanim zmajem na tukajšnjem novem trgu stavila in se dozda zaradi mnogih ovirajočih okolščin še nij razkrila. Mestno starešinstvo je k svečanosti, ki se ima pri tej priliki vršiti, povabili cesarja samega, ki je pa mesto sebe cesarjeviča Rudolfa poslati obljubil. Kakor se sedaj čuje, bode cesarjevič došel zadnje dni meseca junija, in sicer bode le med svečanostjo, pri kateri se bode stavba razkrila, posloval v imenu cesarjevem, drugače pa kot nadvojvoda avstrijski. Cesarjevič bode tri dni v Celovci ostal, ter si tudi nekatere kraje bližnje okolice ogledal; tako Vetrinj, Žihpolje, Križno goro, Žrevec itd. Ogledal bode baje tudi tukajšne srednje šole, ter prilično z mladino občeval. Priprave za navzočnost cesarjevičovo in stavbene razkritbe so se že pričele in ob enem je mestni odbor dovolil 4000 gold., da se mestna hiša in novi trg okinčata.

O svečanosti sami hočem, kadar se bode vršila, o kratkem poročati, ako bode to vsečeno bralcem „Slov. Naroda.“ Želeti bi bilo, da bi visoki gostje že po vnanji, svečanostni obliki našega mesta spoznali, da tudi tukaj Slovenci stanujejo in da je okolica skoraj povsem, vsaj po rodu, slovenska.

Da se zadnje skoraj gotovo ne bode pripetilo, je razumno, saj nam žuga razen že znanega nasprotstva še drugo od tako zvane „pravne stranke“, ki — razen nekaterih nemških gospodov, na katere zanašati bi bilo posebno v sedaj predstoječih težavnih in osodepolnih trenutkih prav žalto, tudi obstoji z nekaterih do skrajnega časa se popolnem narodnega gesla deržečih gospodov, ki so pa sedaj nekoliko na levo mahnili. Prepričali se bodo zadnji lahko, kaj jim pomaga zveza z nam vedno nasprotnimi Nemci. V sebi iščimo moč, pri narodu našemu potrkajmo krepko in kažimo, da smo Slave sinovi, ki še nijso pozabili, katera sveta vez jih strinja, katere potrebe imajo in kako si morejo pomagati, ter delati, da vsaj enega zastopnika pridružiti zamorejo drugim slovenskim poslancem, ki se bodo v prihodnjem državnem zboru imeli potezati za narodne naše pravice, ne preziraje resničnih pravic cerkve. Ti pa, draga nam „Trdnjava“, ki si po taborih že delala, popusti pričkanje, čuti se, kakor do sedaj, vedno še narodna in delaj, ne oziraje se

in neka lahkomiselna narodna filozofija. Ali je upljival na ta drobiž tudi italijanski živelj, se še ne upam določiti. Posebno za kraje, kjer mejaši naša narodnost z italijansko, so vse dosedanje meni znane zbirke sila borne in vsaka sodba bi bila prenačljena, dokler nam ne bode поблиže znan obširni trud prof. Baudonina de Courtenay, kateremu naj bi se skoraj posrečilo svojo obširno zbirko po Goriškem nabranih slovenskih pesni priobčiti.

Kjer ima primerjanje samo negativen dosledok, nam je govoriti o pesnih, samo slovenskemu narodu lastnih. Nastale so še le na slovenskih tleh ali se vsaj ohranile le v spominu tega naroda, ker varijantov pri družih narodih badavo iščeš. Nekatere imajo že ves tako odločno lokalni tip, da se ti sploh razlike drugod iskati zdi nepotrebno. Nasproti temu se pa opeva v drugi pesni zopet tako navadni motiv, da se ga nobeno narodno pesništvo ogniti ne more; v tem slučajih bi se drugod varijanti dobili, a iskati

jih bi bilo ravno tako nepotrebno, kakor za sorodstvo sanskrtskega sunús z našim sin ali sanskrtskega smas z našim smo vse stare in nove arijske (-indoevropske) jezike z vsemi narečji in podnarečji v teh dveh besedah za dokaz navesti. In tako tudi v pesni. Dokler nam ne bodo sorodna ljudstva znana, pri katerih je n. pr. ljubezen nepoznano čuvstvo, dotle so analogije nepotrebne za kitico:

„Ljubezen je bila,
Ljubezen še bó,
Ko mene in tebe
Na svetu ne bo.

Tako je menda tudi povsod navada, da se mladi ljudje objemljejo in poljubujejo in poreče se tudi drugje z nami:

„Ga imam fantiča,
Ga ljubim zvestó,
Ga k sebi pritiskam
Kušujem ljubo.“

(Konec prih.)

na desno in levo, v prid narodne naše zmage. Kakor je, posebno v zadnjem času, marsikateri dopisnik iz Koroške v „Slov. Narodu“ porekel, da imamo tu le malo krepkih narodnjakov, tako pa tudi lahko rečemo, da se vendar le tu in tam, ne ravno preveč redko, nahajajo posvetni možje in tudi čvrsti duhovniki, ki se ne glede na vse zmešnjave, vedno bolj in bolj drže narodnega programa, in ki bodo gotovo v prid narodne zmage vse svoje moči posvetiti blagovolili.

Vsakdor, ki je v zadnjih letih opazoval narodno naše življenje, je opazil, da se ravno tam najbolj razvija narodni napredek in narodna zavest, kjer so društva, in to vsaj nekoliko na narodnej podlagi sezidana. Po teh se krepí duh in razvija um. Takih bi pač moralo nekaj več biti pri nas, ker v zvezi leži moč. Po deželi bi se pač dobro dalo po postavnem potu v posameznih okrajih osnovati kako politično društvo, ki bi vendar tudi ob enem združevalo namene in potrebe čitalnišine. Ker pa tega nij mogoče, naj se vsaj osnuje mala bralnica, ki se s časom spremeniti da v čitalnico, in če so potrebe očitne v politično društvo. Naj lepši izgled v tem smislu nam je št. Jakop v Roži, kjer se je na ta način polagoma končno osnovala posojilnica, ki mnogo koristi in ob enem tudi spodbuja narodno zavest. Kmetovalec ravno tako kakor mestjan ne želi samo po težkem delu politikovati, temuč tudi tu in tam pošteno se radovati. Ne samo plug, matika in končno znabiti časomornilni, dolgotrajni politični govori kakega moža, kateremu je edini posel se v kretanji jezika vaditi in visoko politiko goniti, in to na račun svojih poslušalcev, naj bode našemu narodnemu poljedelcu, temuč tudi tu in tam vesela družba, vbrano pevanje, ki je pri nas precej zanemarjeno, predstava gledališčne igre in znabiti tudi končno ples. Zakaj bi ravno sedaj vse to bilo napčno, slabo, prestarelo itd.? Zakaj bi ravno navade, katere smo od naših pradedov, ki so se gotovo Slovane čutili, podedovali in jih v novejšem času k naši diki zopet vpeljali, popustiti morali?

Pa ne samo po deželi je treba čitalnic, kar se je do sedaj po vseh slov. časnikih trdilo, temuč tudi v mestih in posebno v večjih, kjer se na ta način narodno ognjišče sežida, h kateremu vsak domoljub prihití, da spozna svoje, da se vadi v govoru, v čitanji in razumljenju drugih slovanskih narečij da se krepí in na ta način ne pogubi. Veselice in posebno besede, pri katerih se sliši mimo narodnega petja, deklamacij tudi v lepo tekočem jeziku gledališčna igra, pripomorejo, da se tudi bolj mrzli ogrejejo in da tudi nasprotnik lahko sprevidi, da je naš jezik do svrhe oglašen in popolnem primeren biti jezik salonski. Čuditi se moremo posebno, da po mnenji „Političnega katekizma“ str. 37. izjava enega posameznika iz ljutomerske okolice, kateremu je bilo odveč gledati, kako so se vitki gospodiči in nježne slovenske gospodičine — (katerih vedno imamo še premalo. Pis.) brihtno obračale; — more uničiti velikansko korist, katero so in bodo vedno donasale narodne čitalnice.

Da je pa ta izjava v „Pol. kat.“ že nekoliko storila, je razvidno iz tega, da so v zadnjem času zopet nekateri gospodje začeli izstopivati iz narodne naše čitalnice, ki se je

posebno letos v novič prav krepko probudila in ki, ako ji gospodje zadnje koreninice ne iztrebijo, prihodnjo zimo desetletnico praznovati želi. Narodnjaki, katerim je obstanek malega našega narodnega doma (v sredi Nemcev) pri srcu, stopite na noge in držite krepko naš narodni biser in to na čast in ponos vašega čuvstva!

Iz Budim-Pešte 18. jun. [Izv. dop.] Glede orientalnega vprašanja naše časopisje še zmirom ne ve, na katero stran bi se postavilo, in iz katere luknje piskalo. Izjave stare dunajske „Pr.“ so mu za celo možgane pogužvale. Te izjave so dokaz, da — in kako se je orientavno vprašanje med Andrassyjem in Gorčakovom razpravljalo. Premenjena vsled prusko-francoske vojske politična konstelacija v Evropi, premenila je, hočeš ali nečeš, tudi politično stanje naše monarhije nasproti orientu. V koliko se je to stanje premenilo? to vprašanje pustim na strani, ter samo to konstatujem, da se s to premembo naše časopisje in naše javno mnenje do danes še nij sprijateljilo. To tudi drugače ne more biti. Preobračaj izvršil se je prenašlo, tako rekoč prekopicno, in poleg prirodnega nagona, da materija raje v svojem stanju ostane, nego ga premenja, se tudi naše časopisje ne more lahko na svojem že vglajenem tiru obustaviti, kamo-li da se na enkrat v nasprotno stran zažene! To je razlog, da je naše časopisje v primeru z avstrijskim nasproti Rusiji še zmirom dosta naščetenjeno. Z osvojenjem Kive — tako modrujejo naši listi — odprla si je Rusija vrata — ne do Indije — kaj še, ampak do Carigrada, ter s tem izvršila, čujte, prvo točko panslavističnega programa. Če bi ruska vojska mesto v Kivi, v Pragi ali v Zagrebu stala, bi se moglo kaj takega pisati. Pa kje je Kiva, in kje Carigrad, in kje za celo panslavističen program? Kdo se nad tem ne smeje! Leta in leta se je našemu narodu v glavo zabičevalo, da je Rus njegov predestiniran sovražnik, in sedaj? — sedaj bi se mu moralo na enkrat dokazati, da je naš prijatelj, naš zaveznik, naš brat! To je psihologično nemogoče. Vsaj na enkrat, kakor da bi na kolenu prelomil, to ne gre, pa tudi s časom menda ne bo šlo. Italija in Nemčija, in sploh ves evropski zapad nas imajo za tisto skalo sredi slovanskega morja, ob katerej se mora baje preteča slovanska povodenj, če že ne zajeziti, a to vsaj razbiti; — in to je razlog, zakaj evropski zapad tako gorko z našim narodom simpatizuje. Če pride kedaj do slovanskega potopa, ga magjarski narod gotovo ne bo obustavil. Valovi se utegnejo nad njim razpeniti, ali razdelili se ne bodo.

V notranjej politiki je najvažnejši čin razvojničenje naše (ne hrvatsko-slavonske) vojniške krajne. Naš drž. zbor je sprejel za devno zakonsko osnovo nepremenjeno. Miletič je sicer mnogo izpravkov nasvetoval, posebno glede vtelovljenja razvojničenih pokrajin v sosedne županije, pa drž. zbor nij ne enega njegovih temeljito obrazloženih izpravkov uvažil. — Zloglasni novosadski komisar Majtheny bo odstavljen, kakor „Pesti Naplo“ javlja, ter mesto njega neki Hueber za komisarja postavljen. Naša vlada tedaj še zmerom ne misli na uvedbo normalnega stanja v Novemgradu. S tem pa bogme ne bo južnoogerske Srbe za državno ogersko idejo niti milom pridobila niti silom prisilila. —

Ustrojenje samostalne ogerske cedulne banke roji še zmerom po glavah naših državnikov in našega občinstva, ki si zlate gradove o njej obeta. V narodnej skupščini pod predsedstvom Horna, izjavilo se je do 2000 naših najodličnejših trgovcev in obrtnikov za to stvaritev. Simonyi je stavil predlog v držav. zboru, da naj se vendar že enkrat osnuje, pa na replikacijo finančnega ministra Kerkapolya je bil predlog za prihodnji čas odgođen.

Naš državni zbor se bode brž ko ne koncem tekočega meseca tam do septembra odgodil.

Domače stvari.

— (Koncert v ljubljanski čitalnici) 19. junija na korist g. Odi-jeve je bil v obče prav dobro izpeljan. Posebno g. Meden je pel izvrstno in g. Kajzel je v kupletu iz „krojača Fipsa“ zopet pokazal svojo nedosežno predstavljajočo moč. — Vreme je bilo menda krivo, da je bil koncert (na vrtu in v steklenem salonu) prilično slabo obiskan.

— (Iz Vranskega) na Štajerskem se nam piše 19. junija: Že davno sem poročal kako slabo smo mi v našem sodnijskem okraji preskrbljeni, in sem na primer neko tožbo, katera se je lansko leto že v decembru pri naši sodnji vložila, omenil; denes moram zopet tarnati, da še do denšnjega dneva ona tožba nij rešena. Obravnaval jo je sicer po delegaciji neki drugi gospodek, ali kako! Bila je cela judovska šola. Obsoditi si gospod nij upal, torej je preiskavanje zopet odložil — za koliko časa sam bog ve! Jezijo se sicer naši gospodje če se v časnikih pri- tožujemo, ali storijo pa vendar čisto nič. Za priliko le to še: Neki gospod pravdnik v Celji hoče v časnikih vprašati, ali je sploh še sodnja pri nas na Vranskem, ker že davno nij sluha ne duha o njej. Zakaj so se nam poprejšnji gospodje odvzeli? g. Čeh in g. Delpin, sta sama vse tekoče obravnavala, in mi vsi smo jim še dandenes hvaležni in obadva sta nam v dobrem spominu.

— (Umekov spominek), ki se že pridno dodeluje in bode vsaj mali dokaz hvaležnega naroda, ki zna svoje možake častiti, se bo nekda okolo sred meseca julija na št. ruperskem pokopališču v Celovcu stavil. Obširnejše naznanilo o tej milavnici se hoče o pravem času po „Besedniku“ in „Sl. Narodu“ priobčiti.

— (K volilnemu boju v Mariboru.) Karl Reuter se ne da v kozji rog pognati od Frica Brandstetterja. Ta je namreč objavil, da je popolnem neresnično, ako kdo trdi da bi on (Brandstetter) dal svojo besedo, da ne bode kandidoval v Mariboru. Temu nasproti piše Reuter v „Tagespost“: „Kar zadeva to objavo Brandstetterja, je ona z ozirom na mariborski kmetski in mestni volilni okraj, popolnem neistinita. G. Brandstetter je izrekel, da je deželnemu volilnemu odboru na razpolaganje za volitve v državni zbor, da pa on v mestni in kmetski skupini mariborski ne bode kandidoval. To pričajo celo lastno-ročna pisma Brandstetterjeva“. G. Fric Brandstetter je s tem za lažnjive a javno proglašen. Pa kaj to njemu mar? Če tudi nekdanji oficir, ima od tega, kar mi navadni ljudje „osebno čast“ imenujemo, kakor je že večkrat pokazal, malo pojma.

— (Mariborski „Lehrerverein“.) Deželni namestnik v Gradci je v smislu §. 24 in 25 postav od 15. novembra 1867 to dnuštvo razpustil. Sklenilo je namreč protest na ministra Stremayrja za voljo odstavljenja šolskega nadzornika Bobies-a. Pri dotični seji je profesor Schaller predsedoval; ta mož se je menda zdaj prestrašil onega sklepa proti ministru in se da v „Grazer Zeitung“ zagovarjati, da on (Schaller) se nij niti pri debati udeležil niti glasoval. Stremayr-jev ukaz je hitro pobral korajžo učiteljem.

— (Drago posestvo.) Piše se nam: V šmarskej okolici je prodal neki človek malo posestvo kupcu proti temu, da bode ta onemu plačal celi kup v 30 dneh in sicer tako, da plača prvi dan pol krajcarja in potem vsak dan naprej še enkrat toliko, kakor poprejšnji dan. Po tej pogodbi bi prejel prodajalec za posestvo, katero je v resnici kakih 1200 gl. vredno 2,684.354 gl. 55 1/2 kr. Pogodnika sta sklenila nerazrušljivo pogodbo in sta si nasproti še zastavila in sicer prodajalec 1 par volov in kupec 100 gl. — Ko je kupec po noči brž ko ne računil neče o tej pogodbi več slišati, prodajalec pa se je takoj obrnil do odvetnika, in tako bode ta reč prišla v presojo.

— (Vojakov v Ljubljani) je bilo meseca maja 2632. Ker se od maja nijso spremembe dogodile, velja to število povprek tudi za zdaj.

Razne vesti.

* (Pomanjkanje filologov.) Po vladnem listu naučnega ministerstva avstrijskega je za šolsko leto 1273/74 dozda osem deset učiteljskih mest za staro-klasično filologijo na avstrijskih komunalnih in državnih šolah razpisanih. Ne sežemo previsoko, če trdimo, da bode do začetka prihodnjega šolskega leta še dvajset mest, tedaj za vsem sto proforskih služeb razpisanih. Glede na to pomanjkanje filologov bi mi slovenskim abiturijentom nasvetovali, naj se obračajo do filologičnih študij, kjer najprej in najgotoveje postanejo samostalni in dobivajo dobre službe. Svojim narodom pa pošteni narodni profesorji lahko najbolj koristijo.

* (Pogumen okradenec in pogumen tat.) Srbskemu „Vidov danu“ se iz Čuprije piše sledeči dogodjaj: Neki mlad človek iz Novega Sela pri Kragujevcu je spal z nekim turškim Srbom v eni sobi. Mladenič je imel 28 zlatih dukatov v hlače pod koleni vstih. Ker onega, ki je z njim spal nij poznal, zaklenil je vrata in ključ spravil predno je zaspal, tako, da oni nij videl kam. Ko se vzbudi, vidi, da so mu hlače prerezane in denar vzet. Ker je bil ključ na svojem mestu skrit, torej nij mogel nihče notri in ven, prime precej svojega turškega sospavača dolžeč ga, da je kral. Turek taji in se da preiskati do golega. Dukati se pri njem ne najdejo. Tudi v vsej zaprti sobi jih nij. A mladič je prepričan, da ga je le Turčin okral. Gresta pred policijskega komisarja. Komisar hoče Turčina izpustiti, ker ne najde denarja pri njem. To srbskega mladeniča tako razjezi, da potegne nož in pred komisarjem zbode do smrti svojega sospavača. Mladeniča so zarad uboja zaprli, Zabodenega so pa potem zdravniki pri preiskavanji parali in — našli v njegovem že-

lodci vseh 28 dukatov, katere je bil požrl, da bi jih skril in potlej od sebe dal, ko bi bil sam.

* (Turško nasilje.) Iz Stare-gradiške se hrvaškemu „Obzoru“ poroča, da je preko 30 kristjanov moralo iz turško-bosniške Gradiške čez mejo v Avstrijo pobegniti, da so svoje življenje pred Turki rešili. Njihove rodovine, ki so jih v Turčiji pustili, so v veliki nevarnosti. — In kljub temu strašnim pri-godkom naše vlade Turčijo branijo!

Narodno-gospodarske stvari.

— Črta nove železnice Knittelfeld-Zaprešič je do Rogateca od naše vlade potrjena, ne pa tako od ogerske vlade na hrvaški strani. Avstrijsko ministerstvo terja, da se železnica Dunaj-Novi pelje preko Rogateca in se tukaj z železnico Knittelfeld-Zaprešič zveže. Hrvatski poslanci pa so želeli, da bi železnica Dunaj-Novi šla čez Varaždin v črto Žakani-Zagreb. Ker pa avstrijsko ministerstvo neče odstopiti od svojega načrta, so se hrvaški poslanci končno udali in Rogatec bode ista postaja, kjer se železnici Knittelfeld-Zaprešič in Dunaj-Novi zvežeti.

Ces. kralj. dvorni puškar v Mariboru

Ivan M. Erhart,

priporoča: (91—6)

Puške dvocevke od spredaj za nabijati iz železa od 12 gld. do najvišje cene.
 puške dvocevke od spredaj za nabijati iz svila (drota) 18 " " " "
 Lefauchaux (lefoše) iz svila od 30 " " " "
 Lancaster (lenkaster) iz svila od 44 " " " "
 Revolverje . . . 8 " " " "
 Pistole dvocevke . 2 gld. 50 kr. " "
 " enoccevne . 1 " 30 "

Krojaška asocijacija v Ljubljani.

Krojaška asocijacija v Ljubljani.

Počastimo se, čestit. p. n. občinstvu in naročnikom s tem naznanjati, da je naš dosedanji vodja, gosp. **Franc Zark** iz našega opravilstva izstopil, in da smo gospoda **Anton Meršol-a** za vodjo in zastopnika naše firme izvolili.

Dovoljujemo si, čestitemu p. n. občinstvu to spremembo z zagotovljanjem naznanjati, da bomo tudi zanaprej vsa blagovoljna naročila natančno, solidno in po najnižjih cenah izvrševali.

S spoštovanjem

Udje

krojaške asocijacije.

(159—3)

Krojaška asocijacija v Ljubljani.

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Killisch**, Berlin, Luisenstrasse 45. (255—67)
 Pričujoče ima čez tisoč bolnikov v ozdravljenji.

Tužl.

19. junija.

Evropa: Czerwiakovsky iz Belgije. — Brajer, Ekstein iz Hrvaškega. Pri **Elefantu:** Mirese Šigra iz Aleksandrije. — Mad. Mahrina Hecks, Šartina iz Gorice. — Hltner iz Pešte. — Kaspeles z družino iz Prage. — Korzen iz Dolenjskega. Pri **Malič:** Bardah, Majer, Zeh iz Dunaja. — Landov iz Elberfelda. Dr. Mule iz Maribora. — Sigmund iz Trsta. — Stoltenhof iz Italije.

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: **Ivan Semen.**

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Dunajska borza 20. junija.

1860 drž. posojilo	102	50
Akcije narodne banke	992	—
Kreditne akcije	264	50
London	111	90
Napol.	8	99
C. k. cekini	—	—
Srebro	112	25

V Šmarji pri Ljubljani

ravno nasproti cerkve se daje **gostilnica** s potrebnim poslopjem, več ali manj poljem, iz proste volje **v najem.** (161—1)

Natančneje se izve pri

Administraciji „Slov. Naroda“.

Anatherinova ustna voda

zoper zlodisceh dih, zoper mehko, lahko-krvaveče zobno meso.

Mnogo let sem trpel pomenljivo ustno bolezen in vsi poskusi so ostali brez uspeha; izgubil sem zmiraj več zdravih zob, in še v ustih ostali so bili rahli; zobno meso je vedno bolj upadalo in je pri dotiki z jezikom krvavelo in pri tem jako siten slab duh po ustih razširjalo. To me je spravilo k poskusu, obče priljubljeno **anatherinovo ustno vodo** rabiti; po prvi rabi sem videl, ne samo, da se slab duh izgublja, temuč da se tudi moje zobno meso očvrstuje in moji zobovi polagom trdneji postajajo, tako da so mi v kratkem moje usta zopet ozdravele, za kar iz iskrene hvaležnosti in sočutja z drugimi javno spričujem in tej sloveči ustni vodi pristojno hvalo izrekam.

Dunaj. Baron **Josip Stenel** l. r.

Se dobiva edino pravo: (72—2)

v **Ljubljani** pri Petričič in Pirker-ji

— Jos. Karinger-ji — A. Krisper-ji —

Eduard Mahr-u — Fer. Melh. Schmitt-u —

E. Birschitz-u, lekarji; — v Kranji

pri L. Krisper-ji — Seb. Schaunig-u,

lekarji; — v Piberg-u pri Herbst-u, le-

karji; — v Varaždinu pri Halter-ji, lekarji;

— v Rudolfovem pri Dr. Rizzoli-ji, lekarji;

— Josef Bergman-u; — v Krškem pri Fed.

Bömches-u, lek.; — v Kamniku pri Jahn-u,

lekarji; v Gorici pri Pontoni-ji, lekarji;

— J. Keller-ji; — v Wartenberg-u pri F.

Gadler-ji; — v Vipavi pri Anton. Depe-

ris-u, lek.; — Postojni pri Kupferschmidt-u

lekarji; — v Škofjeloči pri C. Fabiani-ji, le-

karji; — v Kočevju pri J. Braune-tu, lekarji;

— v Idriji, c. k. rudarska lekarnica; — v Litiji

pri K. Mühlwenzel-ji, lekarji; — v Ra-

doljci pri Zalokar-jevi v doli.